

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету

_____ Ярослав ЛАЗУР

«_____» _____ 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАВА ЛЮДИНИ В УМОВАХ ОСОБЛИВОГО ПРАВОВОГО РЕЖИМУ

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	К Безпека та оборона
Спеціальність	К9 Правоохоронна діяльність
Освітня програма	Правоохоронна діяльність
Статус дисципліни	Вибіркова
Мова навчання	Українська

Ужгород 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Права людини в умовах особливого правового режиму» для здобувачів вищої освіти галузі знань **К Безпека та оборона спеціальності К9 Правоохоронна діяльність** освітньої програми **Правоохоронна діяльність**.

Розробники: Щока С.В., асистент кафедри теорії та історії держави і права, к.ю.н., Переш І.Є., завідувач кафедри теорії та історії держави і права, доцент, к.ю.н., доцент кафедри.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри *теорії та історії держави і права*.

протокол № 1 від 28 серпня 2025 року

Завідувач кафедри _____ Іван ПЕРЕШ

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету

протокол № 2 від 08 вересня 2025 року

Голова науково-методичної комісії _____ Павло ЧЕРЕВКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	1-й	1-й
Кількість модулів – 1	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1,9 самостійної роботи студента – 3,1	1-й	1-й
	Лекції:	
	20	6
	Практичні (семінарські):	
	14	4
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	
Форма підсумкового поточного контролю: модульна контрольна робота	Самостійна робота:	
	56	80
Форма підсумкового контролю: письмова		

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма навчальної дисципліни «Права людини в умовах особливого правового режиму» входить до переліку вибіркових компонентів освітньої програми **Правоохоронна діяльність**, програми підготовки здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «Магістр» спеціальності К9 «**Правоохоронна діяльність**».

Права людини в умовах особливого правового режиму – це галузь юридичної науки, що має на меті підготовку здобувачів освіти до ефективної діяльності в умовах, коли на території держави або її окремих частин введено особливий правовий режим. Це може включати пандемії, надзвичайний стан, військовий стан, стан війни, антитерористичну операцію та інші подібні режими.

Права людини в умовах особливого правового режиму є навчальною дисципліною, яка розкриває загальну картину юридичної діяльності, як практичної, так і наукової та навчальної, а також систему юридичної освіти.

Знання цієї дисципліни має важливе значення для здобувачів освіти юридичних навчальних закладів, оскільки вони пов'язують свою подальшу професійну діяльність зі здійсненням правової роботи, де потрібне розуміння прав людини в умовах особливого правового режиму.

Предметом вивчення дисципліни є закони й категорії прав та свобод людини і громадянина, специфіка їх реалізації, забезпечення та захисту в умовах особливих правових режимів.

Метою вивчення дисципліни «Права людини в умовах особливого правового режиму» є формування у здобувачів освіти цілісного уявлення про механізми захисту прав людини під час дії особливих правових режимів, а також в розвитку навичок аналізу та практичного застосування відповідних норм права, включно із аспектами діяльності правоохоронних органів у забезпеченні законності та порядку в таких умовах.

Курс має **практичне спрямування**: він готує здобувачів освіти до активного практичного застосування отриманих знань і умінь під час проходження практики у різних юридичних установах і організаціях та їх безпосередню підготовку до майбутньої юридичної професійної діяльності.

Завдання вивчення курсу «Права людини в умовах особливого правового режиму» полягає у комплексному ознайомленні здобувачів освіти із законодавчими та міжнародними нормативно-правовими актами, які регулюють права людини в умовах особливих правових режимів. Це включає вивчення відповідних законів, конвенцій, угод та інших документів, що визначають права та обов'язки держави та громадян у таких умовах. Окрему увагу приділено правовим нормам, які регулюють діяльність правоохоронних органів під час надзвичайних та воєнних станів, їх взаємодії з іншими державними структурами та міжнародними організаціями. Дисципліна також передбачає вивчення спеціальних процедур, які правоохоронні органи використовують для захисту прав людини та громадського порядку в кризових умовах, таких як забезпечення правопорядку, встановлення комендантської години, відповідальності за їх порушення, запровадження додаткових заходів контролю тощо. Значна увага приділяється аналізу правових засад, що визначають межі допустимих обмежень прав людини в умовах особливого правового режиму. Курс спрямований на формування у здобувачів практичних навичок оцінки правомірності дій державних органів та захисту прав людини в умовах обмежень.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність і готовність особи розв'язувати комплексні задачі і проблеми у галузі правоохоронної діяльності, охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки і порядку під час практичної роботи, або в процесі навчання, що передбачають застосування теорій та методів правоохоронної діяльності,

системного аналізу та планування операцій, прогнозування, оптимізації та прийняття рішень і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК-1);
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог (ЗК-2);
- концептуальне і нормативне розуміння сутності верховенства права як однієї з основоположних цінностей демократичної держави. Здатність застосовувати принципи верховенства права, в тому числі, у ситуаціях законодавчої невизначеності (ЗК-8);
- здатність здійснювати своєчасне реагування на заяви/повідомлення або інші події з метою захисту життя, здоров'я прав і свобод особистості, власності, безпеки суспільства і держави від злочинних посягань (ЗК-9);
- здатність реалізовувати систему юридичних принципів і норм, які регулюють відносини між державами, а також між іншими учасниками міжнародних відносин у різних галузях (ЗК-11).

Фахові компетентності спеціальності:

- уміння застосовувати набуті знання, вміння й навички на практиці, здатність брати участь у розробленні та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в різних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності (ФК-1);
- здатність забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особистості, суспільства, держави в межах виконання своїх посадових обов'язків (ФК-2);
- здійснювати захист прав та інтересів особи, суспільства, держави з використанням оптимізованих методів й засобів забезпечення публічної безпеки і порядку в межах виконання своїх посадових обов'язків (ФК-14).

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Права людини в умовах особливого правового режиму» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 2 Філософія

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Правоохоронна діяльність», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знати та розуміти процеси координації діяльності суб'єктів забезпечення публічної безпеки і порядку, а також взаємодії з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності.	ПРН 2
Узагальнювати практичні результати роботи і пропонувати нові рішення, аргументовано їх пояснювати.	ПРН 4
Вміти забезпечувати законність та правопорядок, захист прав та інтересів особистості, суспільства, держави з використанням оптимізованих методів й засобів забезпечення публічної безпеки і порядку в межах виконання своїх посадових обов'язків.	ПРН 7
Вміти розробляти та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в	ПРН 8

різних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності.	
Вміти оцінювати обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, прогнозувати розвиток обстановки, дій правопорушників та противників, вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення правопорушень.	ПРН 21
Вміти використовувати, для професійної діяльності, наявні та доступні інформаційні бази даних, вміти критично аналізувати інформацію, що міститься в них та оцінювати її.	ПРН 22

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Права людини в умовах особливого правового режиму»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
1) Володіти навиками координації адміністративної діяльності поліції з представниками органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності.	ПРН 2
1) Вміти чітко обґрунтовувати власну позицію щодо проблематики прав людини в умовах особливого правового режиму. 2) Формулювати власні висновки щодо особливостей та обмежень прав людини в умовах особливого правового режиму на основі аналізу правових норм.	ПРН 4
1) Вміти забезпечувати права і свободи людини, законність та дисципліну в адміністративній діяльності поліції.	ПРН 7
1) Вміти аналізувати першоджерела та вторинні джерела інформації; 2) Правильно застосовувати свої знання в юридичній практиці; 3) Вміти давати оцінку правомірності заходам, які вживає держава в умовах особливого правового режиму.	ПРН 8
1) Вміти аналізувати правові ситуації, формулювати відповідні висновки практичного характеру; 2) Знати основні положення та поняття щодо прав людини в умовах особливого правового режиму.	ПРН 21
1) Вміти здійснювати інформаційно-аналітичну діяльність для захисту прав людини в умовах особливого правового режиму.	ПРН 22

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: виступи на практичних заняттях; виконання індивідуальних та групових теоретико-прикладних завдань під час аудиторних занять (написання есе, проведення колоквиуму) та самостійної роботи студента; виконання тестових завдань, а також модульних контрольних робіт; залік / іспит.

Методи навчання: пошуковий метод; пояснювально-ілюстративний метод; метод мозкового штурму; метод проблемного викладу; дослідницький метод; робота в малих групах тощо. Самостійна робота, зокрема, включає: вивчення теоретичних аспектів, що стосуються навчальної дисципліни «Права людини в умовах особливого правового режиму» насамперед на основі прослуханого лекційного матеріалу; поглиблене вивчення окремих питань передбачених

тем (дослідження наукової літератури на задану тему та пошук додаткової інформації, в тому числі правозастосовного характеру); підготовку до семінарських занять; узагальнення вивченого матеріалу перед заліком / іспитом, тощо.

Аудиторна та самостійна робота студента забезпечується всіма необхідними навчально-методичними засобами, задля належного вивчення навчальної дисципліни чи окремої її теми, а саме: підручниками, навчальними та навчально-методичними посібниками, методичними рекомендаціями, конспектами лекцій, науковою літературою та періодичними виданнями. Вивчення дисципліни включає в собі й дистанційну організацією навчання, зокрема, в системі Moodle та за допомогою платформ Google (Google Meet тощо).

Лекційні заняття передбачають викладення теоретичного матеріалу безпосередньо викладачем. Лекції охоплюють основний матеріал навчальної дисципліни.

Практичне заняття – це форма навчального заняття, на якому студентами вивчаються попередньо визначені теми навчальної дисципліни шляхом відповідей на питання викладача. Така форма навчання спрямована на формування у студента практичних навичок застосування теоретичних знань та діючого законодавства при вирішенні практичних завдань. Викладачем організується дискусія з проблемних питань з дисципліни Права людини в умовах особливого правового режиму. Викладачем оцінюються виступи здобувачів освіти, їх участь у дискусії, знання та вміння відстоювати свою позицію.

Самостійна робота здобувачів освіти є складовою навчального процесу, основним засобом опанування навчального матеріалу у позааудиторний час. Мета самостійної роботи – засвоїти в повному обсязі навчальну програму і сформувати самостійність як важливу професійну якість, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність. Завдання самостійної роботи здобувачів освіти з дисципліни – засвоєння, закріплення та систематизація відповідних теоретичних знань, а також їх застосування при виконанні практичних завдань. Самостійна робота здобувачів освіти забезпечує їх підготовку до поточних аудиторних занять. До основних форм самостійної роботи здобувачів освіти належать такі: опрацювання прослуханого лекційного матеріалу, рекомендованих нормативних актів та літератури; вивчення та конспектування питань, передбачених для самостійного опрацювання; підготовка до семінарських занять; підготовка до різних форм поточного контролю; підготовка до модульної контрольної роботи.

Критерії оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти: рівень знань; володіння понятійно-категорійним апаратом; вміння узагальнювати набуті знання за окремими темами та вміння робити обґрунтовані висновки, наявність навичок і прийомів виконання практичних завдань тощо.

Консультація – це одна з форм навчального заняття. Консультації поділяються на групові та індивідуальні. За змістом – тематичні та передекзаменаційні. Консультації не повинні розглядатися як додаткові заняття чи підміняти їх. Студент може отримати консультацію, коли в нього з'явиться необхідність, подати індивідуальну заяву викладачеві. Здобувачів освіти, які отримали незадовільну оцінку, слабо засвоюють учбовий матеріал, викладач може викликати на консультацію і за необхідності провести з ними додаткові заняття. Консультації проводять викладачі, які ведуть лекційні курси, а також завідувачі кафедр. Форми проведення консультацій різноманітні. Найбільш поширена форма «запитання – відповідь», коли студенти задають питання, а викладачі відповідають на них. Інколи консультації проводяться у вигляді бесіди викладача зі студентами з питань, які розглядаються.

Матеріал курсу «Права людини в умовах особливого правового режиму» передбачений робочим планом для засвоєння здобувачем освіти у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль разом з матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів освіти враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні та семінарські заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання результатів навчання здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою, яке включає:

- поточний контроль, що здійснюється протягом навчання студента під час проведення лекційних та семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів (мінімальна кількість балів, що надає студенту можливість скласти залік / іспит – 35 балів);

- модульний контроль, що проводиться після вивчення матеріалу відповідної частини дисципліни – змістового модуля, з врахуванням результатів поточного контролю;

- підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового заліку / іспиту, відповідно до графіку навчального процесу.

Форма підсумкового семестрового контролю – залік / іспит.

Поточний контроль з навчальної дисципліни «Права людини в умовах особливого правового режиму» проводиться в таких формах: активна робота на лекційних та семінарських заняттях (зокрема, активна участь у дискусії та відтворення матеріалу), написання есе та інших видів реферативних робіт, тестування, колоквиум тощо.

Методи поточного контролю: усний та письмовий.

Форма модульного контролю: написання модульної контрольної роботи, включаючи описові завдання, а також тести.

Критерії оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти: рівень знань; володіння понятійно-категорійним апаратом; вміння узагальнювати набуті знання за окремими темами та вміння робити обґрунтовані висновки, наявність навичок і прийомів виконання практичних завдань тощо.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота										Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	50	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	7	50
Модульна контрольна робота	1	50
Разом		100

Академічні успіхи студента визначаються за допомогою системи оцінювання, що використовується в УжНУ, реєструється прийнятим в університеті чином з обов'язковим переведенням оцінок до національної шкали та шкали ECTS.

Шкала оцінювання навчальних досягнень

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

До модульної контрольної роботи допускаються всі студенти, а до підсумкового семестрового контролю з навчальної дисципліни – студенти, які отримали не менше 35 балів (враховуються як результати модульної контрольної роботи та поточного контролю під час семінарської та самостійної роботи студента).

Оцінювання модульних завдань. Упродовж семестру, в якому вивчається дисципліна, студенти виконують 1 модульне завдання, яке оцінюється в діапазоні від 0 до 50 балів.

Модульна контрольна робота проводиться згідно встановленого за розкладом графіка. Модульне завдання виконується у формі усної або письмової роботи, що включає відповіді на короткі та розгорнуті питання категоріально-понятійного змісту. Завдання на модульну контрольну роботу включає 10 коротких питань, які оцінюються по 5 балів кожне. В сукупності, модульна контрольна робота дає можливість студенту отримати 50 балів.

Оцінювання навчальних досягнень та практичних навичок здобувачів освіти здійснюється за 100 бальною системою за 1 модуль.

Студент, який в результаті поточного оцінювання та підсумкового контролю за модуль отримав понад 60 балів, має право не складати залік (екзамен) з дисципліни. У разі отримання позитивної підсумкової оцінки за модуль студент має також право відмовитися від складання екзамену. У такому випадку в заліково-екзаменаційну відомість заноситься загальна підсумкова оцінка. У разі, якщо студент хоче поліпшити підсумкову оцінку за модуль із дисципліни, він має складати іспит.

Студент, який в результаті підсумкового оцінювання за модулі отримав менше 60 балів, зобов'язаний складати залік (екзамен) з дисципліни. У разі, якщо відповіді студента під час екзамену оцінені менше ніж у 60 балів, він отримує незадовільну підсумкову оцінку.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

До підсумкового (семестрового) контролю з навчальної дисципліни не допускаються студенти, підсумкова модульна оцінка яких становить менше 35 балів. Студент, який за результатами модульних контролів отримав оцінку «F» (менше 35 балів), повинен до проведення підсумкового (семестрового) контролю покращити цю оцінку. Без такого покращання він до підсумкового (семестрового) контролю не допускається.

Переведення даних із 100-бальної шкали оцінювання у 5-бальну здійснюється в такому порядку:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Порядок оцінювання знань студента за результатами залік/екзамен:

Оцінка відмінно (А) виставляється, коли здобувач дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання здобувач застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка добре (В) виставляється здобувачу, який повністю розкрив теоретичні питання на основі програмного та додаткового матеріалу. При виконанні практичних завдань здобувач застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка добре (С) виставляється здобувачу, який повністю розкрив теоретичні питання, а програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичні завдання виконані в цілому правильно, але мають місце окремі неточності.

Оцінка задовільно (D) виставляється, коли здобувач розкрив теоретичні питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається помилок через недостатнє розуміння програмного матеріалу. Оцінка задовільно (Е) виставляється, коли здобувач не повністю розкрив теоретичні питання, відповідь містить суттєві помилки. При виконанні практичних завдань здобувач припускається значних помилок, а виконання завдань викликає значні труднощі у здобувача.

Оцінка незадовільно (FX) виставляється здобувачу, який не розкрив теоретичні питання і не може виконати практичні завдання. Як правило, такий здобувач виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні.

Оцінка незадовільно (F) виставляється здобувачу, який не виконав навчальну програму або якийсь елемент її складової, має фрагментарні знання, які не дозволяють розкрити теоретичні питання і виконати практичні завдання. Такий здобувач не може викласти свою думку навіть на елементарному рівні.

За результатами контролю знань здобувачу дозволяється виставлення екзаменаційної оцінки (без підсумкового іспиту) – «відмінно», «добре» та «задовільно». здобувач має право підвищити оцінку, складаючи іспит.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Тема 1. Права людини: поняття та ознаки

Права людини є фундаментальними правами та свободами, що належать кожній особі від народження. Вони включають громадянські, політичні, економічні, соціальні та культурні права. Основні ознаки прав людини - це їх універсальність, неподільність та рівність, що означає, що всі люди мають право на рівне використання цих прав без дискримінації. Ці права закріплені в міжнародних документах, таких як Загальна декларація прав людини, та в національних конституціях.

Тема 2. Особливий правовий режим: поняття, мета та завдання у контексті забезпечення правопорядку

Особливий правовий режим запроваджується у випадках, коли звичайні механізми правового регулювання не здатні забезпечити належний рівень правопорядку та безпеки в умовах виникнення загроз національній безпеці або громадському спокою. Такий режим передбачає тимчасове введення особливих правових заходів, які можуть включати воєнний, надзвичайний стан або специфічні обмеження під час пандемії. Це дозволяє державним органам, зокрема правоохоронним, оперативно реагувати на ситуацію, тимчасово обмежувати певні права і свободи громадян задля стабілізації ситуації та захисту громадського порядку.

Кожен тип режиму має свої специфічні умови та процедури запровадження, які визначаються чинним законодавством.

Тема 3. Поняття воєнного та надзвичайного стану: особливості

Воєнний стан вводиться у разі зовнішньої агресії або загрози нападу на країну і передбачає мобілізацію військових та ресурсів для захисту держави. Надзвичайний стан, навпаки, вводиться у разі серйозних внутрішніх загроз, таких як масові заворушення, природні катастрофи або пандемії. Основні відмінності між цими режимами полягають у масштабі обмежень прав громадян та залученні військових сил.

Тема 4. Пандемія: визначення та роль правоохоронних органів у забезпеченні безпеки та громадського порядку

Пандемія – це масштабне поширення нової інфекційної хвороби, яка вражає значну кількість населення на території кількох країн чи континентів та має глобальний вплив. Відмінною ознакою пандемії є її здатність швидко охоплювати великі території, порушуючи звичний ритм життя суспільства. Пандемії мають суттєвий вплив на систему охорони здоров'я, економічну стабільність та соціальну безпеку. У таких умовах правоохоронні органи відіграють важливу роль у забезпеченні правопорядку, дотриманні карантинних заходів та попередженні поширення паніки серед населення.

Тема 5. Основні джерела та аргументи на користь обов'язкової вакцинації

Обов'язкова вакцинація базується на міжнародних та національних правових актах, які регулюють охорону здоров'я. Аргументи на користь вакцинації включають захист громадського здоров'я, колективний імунітет та запобігання поширенню небезпечних хвороб. Приклади успішної вакцинації включають ліквідацію віспи та контроль над поліомієлітом. Вакцинація є ефективним способом захисту населення від інфекційних захворювань.

Тема 6. Обмеження здійснення прав людини в умовах особливого правового режиму та роль та функції правоохоронних органів

Обмеження прав людини можуть запроваджуватися в умовах особливого правового режиму, коли це необхідно для захисту національної безпеки, громадського порядку або здоров'я населення. Законодавство чітко регулює підстави та межі таких обмежень, щоб мінімізувати ризики порушень прав і свобод громадян та уникнути зловживань владою. Прикладами таких обмежень є введення карантинних заходів, комендантської години, обмеження на зібрання та пересування. У цих умовах правоохоронні органи відіграють ключову роль у забезпеченні дотримання встановлених правил, попередженні злочинів та правопорушень, а також у захисті правопорядку. Важливо, щоб такі обмеження були обґрунтованими, пропорційними загрозі та мали тимчасовий характер, а діяльність правоохоронних органів відповідала принципам законності та захисту прав людини.

Тема 7. Втручання у права людини: аналіз пропорційності втручання з боку правоохоронних органів

Втручання у права людини з боку правоохоронних органів повинно відповідати принципам необхідності та пропорційності. Це означає, що будь-яке обмеження прав має переслідувати легітимну мету, бути обґрунтованим і здійснюватися найменш обмежувальними засобами. Аналіз пропорційності включає перевірку трьох основних критеріїв: наявність законної підстави для втручання, відсутність альтернативних засобів із меншим ступенем обмеження прав, а також дотримання балансу між інтересами суспільства та обмеженням прав особи. Цей підхід застосовується для оцінки законності дій правоохоронних органів як на національному рівні, так і у практиці Європейського суду з прав людини, що дозволяє забезпечити дотримання принципів правопорядку та верховенства права в умовах правозастосування.

Тема 8. «Необхідно у демократичному суспільстві»

Принцип «необхідно у демократичному суспільстві» вимагає, щоб обмеження прав людини були виправданими та відповідали потребам суспільства. Цей принцип включає аналіз законності, необхідності та пропорційності обмежень. Європейський суд з прав людини часто застосовує цей принцип у своїх рішеннях, забезпечуючи баланс між індивідуальними правами та суспільними інтересами. Прикладом є обмеження свободи слова для захисту національної безпеки.

Тема 9. Методи впровадження вакцинації у країнах Європи

Європейські країни застосовують різні підходи до впровадження вакцинації, включаючи обов'язкові та добровільні програми. Деякі країни, такі як Італія та Франція, ввели обов'язкову вакцинацію для дітей. Інші країни, як Німеччина, заохочують вакцинацію через інформаційні кампанії та економічні стимули. Ефективність різних методів залежить від рівня довіри населення до системи охорони здоров'я та культурних особливостей.

Тема 10. Правовий режим протидії COVID-19 в Україні: роль правоохоронних органів у забезпеченні дотримання законодавства

Україна запровадила комплекс правових та адміністративних заходів для боротьби з поширенням COVID-19, які включають запровадження карантинних обмежень, обов'язкове носіння масок та дотримання соціальної дистанції. Для регулювання цих заходів було прийнято спеціальні закони та урядові постанови, що визначають порядок їх впровадження та відповідальність за порушення. Правоохоронні органи відіграють ключову роль у забезпеченні дотримання встановлених вимог, здійснюючи контроль за виконанням обмежувальних заходів, попередження правопорушень та притягнення порушників до відповідальності. Водночас ефективність таких заходів часто зіштовхувалася з викликами, як-от недостатня готовність медичної інфраструктури та недовіра частини населення до обмежень, що ускладнювало забезпечення правопорядку та громадської безпеки в умовах пандемії.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усе	у тому числі					усе	у тому числі				
		л	с	ла б	інд	с.р.		л	с	ла б	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1												
Тема 1. Права людини: поняття та ознаки	8	2	-	-	-	6	8	-	-	-	-	8
Тема 2. Особливий правовий режим: поняття, мета та завдання у контексті забезпечення правопорядку	8	2	2	-	-	6	10	2	-	-	-	8
Тема 3. Поняття воєнного та надзвичайного стану: особливості	8	2	2	-	-	6	8	-	-	-	-	8

Тема 4. Пандемія: визначення та роль правоохоронних органів у забезпеченні безпеки та громадського порядку	10	2	2	-	-	6	12	2	2	-	-	8
Тема 5. Основні джерела та аргументи на користь обов'язкової вакцинації	10	2	-	-	-	6	8	-	-	-	-	8
Тема 6. Обмеження здійснення прав людини в умовах особливого правового режиму та роль та функції правоохоронних органів	10	2	2	-	-	6	12	2	2	-	-	8
Тема 7. Втручання у права людини: аналіз пропорційності втручання з боку правоохоронних органів	9	2	2	-	-	5	8	-	-	-	-	8
Тема 8. «Необхідно у демократичному суспільстві»	9	2	2	-	-	5	8	-	-	-	-	8
Тема 9. Методи впровадження вакцинації у країнах Європи	9	2	-	-	-	5	8	-	-	-	-	8
Тема 10. Правовий режим протидії COVID-19 в Україні: роль правоохоронних органів у забезпеченні дотримання законодавства	9	2	2	-	-	5	8	-	-	-	-	8
Разом за змістовним модулем 1	90	20	14	-	-	56	90	6	4	-	-	80
Всього	90	20	14	-	-	56	90	6	4	-	-	80

6.3. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Права людини: поняття та ознаки	-	-
2	Особливий правовий режим: поняття, мета та завдання у контексті забезпечення правопорядку	2	-
3	Поняття воєнного та надзвичайного стану: особливості	2	-
4	Пандемія: визначення та роль правоохоронних органів у забезпеченні безпеки та громадського порядку	2	2
5	Основні джерела та аргументи на користь обов'язкової вакцинації	-	-
6	Обмеження здійснення прав людини в умовах особливого правового режиму та роль та функції правоохоронних органів	2	2
7	Втручання у права людини: аналіз пропорційності втручання з боку правоохоронних органів	2	-
8	«Необхідно у демократичному суспільстві»	2	-
9	Методи впровадження вакцинації у країнах Європи	-	-
10	Правовий режим протидії COVID-19 в Україні: роль правоохоронних органів у забезпеченні дотримання законодавства	2	-
Разом		14	2

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Права людини: поняття та ознаки	6	8
2	Особливий правовий режим: поняття, мета та завдання у контексті забезпечення правопорядку	6	8
3	Поняття воєнного та надзвичайного стану: особливості	6	8
4	Пандемія: визначення та роль правоохоронних органів у забезпеченні безпеки та громадського порядку	6	8
5	Основні джерела та аргументи на користь обов'язкової вакцинації	6	8
6	Обмеження здійснення прав людини в умовах особливого правового режиму та роль та функції правоохоронних органів	6	8
7	Втручання у права людини: аналіз пропорційності втручання з боку правоохоронних органів	5	8
8	«Необхідно у демократичному суспільстві»	5	8
9	Методи впровадження вакцинації у країнах Європи	5	8
10	Правовий режим протидії COVID-19 в Україні: роль правоохоронних органів у забезпеченні дотримання законодавства	5	8
Разом		56	80

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА+

Технічні засоби – персональні комп'ютери, мультимедійний проектор.

Програмне забезпечення – пакет Microsoft Office, сайт електронного навчання ДВНЗ «УжНУ», платформа «MOODLE», додаток GOOGLE MEET, корпоративна електронна адреса на домені UZHNU.EDU.UA.

8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Назвіть ознаки правового статусу особи.
2. Які є види правового статусу особи?
3. Назвіть історичне становлення ідеї прав людини.
4. Назвіть ознаки трьох поколінь прав людини.
5. Які ознаки основоположних прав і свобод людини?
6. Які основні права людини?
7. Назвіть національні (внутрішньодержавні) гарантії прав і свобод людини і громадянина.
8. Які є міжнародні гарантії прав людини?
9. Як класифікуються обов'язки людини і громадянина?
10. Які обов'язки громадян за Конституцією України?
11. Які основні відмінності між воєнним та надзвичайним станом за підставами їх введення?
12. Які органи мають повноваження вводити воєнний та надзвичайний стан в Україні?
13. Які етапи включає процедура введення воєнного стану в Україні?
14. Які повноваження має Президент України під час введення воєнного стану?
15. Які основні правові акти регулюють введення надзвичайного стану в Україні?
16. Що повинен містити указ Президента про введення надзвичайного стану?
17. Які права і свободи громадян можуть бути обмежені під час воєнного стану?
18. Які спеціальні повноваження отримують органи державної влади під час надзвичайного стану?

19. Які функції виконують правоохоронні органи під час воєнного стану?
20. Які заходи вживають рятувальні служби для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій?
21. Який закон регулює дії уряду під час надзвичайних ситуацій у Великобританії?
22. Що таке пандемія, і які основні види пандемій існують?
23. Які методи і стратегії використовуються державами для боротьби з пандеміями?
24. Яку роль відіграє ВООЗ у координації міжнародних зусиль з боротьби з пандеміями?
25. Як національні законодавчі акти регулюють введення карантинних заходів під час пандемій?
26. Які санкції передбачені за порушення карантинних обмежень згідно з українським законодавством?
27. Як держава забезпечує захист прав людини під час пандемій?
28. Які заходи вживають правоохоронні органи для забезпечення дотримання карантинних обмежень?
29. Як здійснюється контроль за дотриманням карантинних заходів на національному та місцевому рівнях?
30. Механізми для забезпечення рівного доступу до медичної допомоги під час пандемій?
31. Який закон України є ключовим у регулюванні обов'язкової вакцинації населення?
32. Роль Міністерства охорони здоров'я України у забезпеченні обов'язкової вакцинації згідно з національним законодавством.
33. Економічні аргументи, що використовуються для підтримки обов'язкової вакцинації в Україні.
34. Які права громадян можуть бути обмежені внаслідок відмови від обов'язкової вакцинації?
35. Законодавчі акти, що регулюють обмеження прав громадян у зв'язку з обов'язковою вакцинацією.
36. Роль Кабінету Міністрів України у забезпеченні обов'язкової вакцинації населення?
37. Які функції виконують органи місцевого самоврядування у проведенні обов'язкової вакцинації?
38. Завдання Національної поліції України у забезпеченні дотримання законодавства про обов'язкову вакцинацію.
39. Роль прокуратури України у контролі за дотриманням законодавства щодо обов'язкової вакцинації.
40. Як Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) впливає на національну політику України щодо вакцинації?
41. Міжнародні угоди, що зобов'язують Україну забезпечувати обов'язкову вакцинацію населення.
42. Обмеження прав людини під час введення особливого правового режиму в Україні.
43. Які завдання виконує Національна поліція України під час дії надзвичайного або воєнного стану?
44. Забезпечення Національною поліцією України дотримання прав людини під час особливого правового режиму.
45. Заходи, що організовуються органами місцевого самоврядування для евакуації населення.
46. Як органи місцевого самоврядування забезпечують функціонування критичної інфраструктури під час особливого правового режиму?
47. Як прокуратура України здійснює контроль за дотриманням прав затриманих та ув'язнених під час особливого правового режиму?
48. Міжнародні документи, які регулюють питання пропорційності втручання державних органів у права людини.
49. Основні принципи, що визначають пропорційність втручання державних органів у права людини.

50. Правові підстави для втручання державних органів у права людини передбачені Конституцією України.
51. Механізми контролю за діяльністю правоохоронних органів існують в Україні.
52. Як практика Європейського суду з прав людини впливає на визначення пропорційності втручання державних органів у права людини?
53. Наслідки для державних установ, які можуть виникнути у випадку невідповідності державного втручання принципу пропорційності.
54. Забезпечення балансу між захистом прав людини та необхідністю втручання для підтримки громадського порядку в українському законодавстві.
55. Міжнародні стандарти, що впливають на регулювання питань пропорційності втручання державних органів у права людини.
56. Правові наслідки, які може мати держава у випадку визнання Європейським судом з прав людини порушення прав людини.
57. Обмеження прав людини, що здійснюються правоохоронними органами у демократичному суспільстві.
58. Чому необхідно обмежувати певні права людини в демократичному суспільстві?
59. Правові механізми, які існують для забезпечення пропорційності втручання державних органів у права людини.
60. Пропорційність втручання державних органів у права людини.
61. Критерії, що використовуються для оцінки необхідності втручання державних органів у права людини для захисту національної безпеки.
62. Міжнародні стандарти, які регулюють діяльність правоохоронних органів щодо втручання у права людини.
63. Як міжнародні стандарти впливають на національне законодавство щодо втручання у права людини?
64. Основні принципи судової практики щодо забезпечення дотримання необхідності втручання державних органів у права людини.
65. Основні законодавчі акти, які регулюють процес вакцинації у Франції та Німеччині.
66. Як міністерства охорони здоров'я у різних європейських країнах координують інформаційні кампанії про вакцинацію?
67. Основні законодавчі акти, що регулюють процес закупівлі вакцин у Європейському Союзі.
68. Критерії, які використовуються при проведенні відкритих тендерів на закупівлю вакцин у Німеччині.
69. Яким чином регіональні органи охорони здоров'я у Франції визначають місця розташування центрів вакцинації?
70. Вимоги до забезпечення центрів вакцинації необхідними ресурсами та обладнанням, що передбачені законодавством Німеччини.
71. Основні методи комунікації, які використовуються урядовими агенціями для проведення інформаційних кампаній про вакцинацію у Великій Британії.
72. Які основні нормативно-правові акти регулюють міжнародну співпрацю у сфері вакцинації у рамках ВООЗ та Європейського Союзу?
73. Електронні системи обміну інформацією, що використовуються для координації міжнародної співпраці у сфері вакцинації у Європі.
74. Законодавчі акти, що регулюють діяльність Міністерства охорони здоров'я України у розробці та впровадженні правового режиму протидії COVID-19.
75. Як Міністерство охорони здоров'я України розробляє та впроваджує санітарні норми і правила для запобігання поширенню COVID-19?
76. Основні постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України, що були прийняті для протидії поширенню COVID-19.
77. Нормативно-правові акти, які визначають функції Державної служби України з надзвичайних ситуацій у контексті протидії COVID-19.

78. Які санітарно-епідеміологічні заходи організовує та проводить Державна служба України з надзвичайних ситуацій для запобігання поширенню COVID-19?
79. Співпраця Національної поліції України з Міністерством охорони здоров'я та Державною службою України з надзвичайних ситуацій у забезпеченні виконання карантинних обмежень.
80. Які заходи вживає Національна поліція України для контролю за дотриманням карантинних обмежень під час пандемії COVID-19?
81. Нормативно-правові акти, що регулюють діяльність органів місцевого самоврядування у впровадженні правового режиму протидії COVID-19?
82. Як органи місцевого самоврядування забезпечують інформування населення та впровадження локальних карантинних заходів у своїх адміністративно-територіальних одиницях?

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 268 с.
2. Bukhanevych O., Mernyk A., Petryshyn O. Approaches to understanding the category “special legal regimes”. Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine. Vol. № 28 (1). 2021. P. 71–78.
3. Проць І. М. Окремі організаційно-правові механізми обмеження основних прав і свобод людини і громадянина за законодавством України. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 1. С. 381-384.
4. Буханевич О. М., Кузніченко С. О., Мерник А. М. Зарубіжний досвід конституційно-правового регулювання обмеження прав людини в умовах надзвичайного та воєнного станів. Вісник НаПрН України. 2021. № 2. С. 55–65.
5. Мельник Р.С. Права громадян: як не порушити під час протидії поширенню інфекційних хвороб (на прикладі боротьби з COVID-19). Журнал східноєвропейського права. 2020. № 75. С. 7–13.

Допоміжна література:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР : станом на 01.01.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про зону надзвичайної екологічної ситуації : Закон України від 13.07.2000 № 1908-III : станом на 31.03.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1908-14#Text>
3. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII : станом на 27.07.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
4. Про правовий режим надзвичайного стану : Закон України від 16.03.2000 № 1550-III : станом на 18.05.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14#Text>
5. Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану : Закон України від 17.05.2012 № 4765-VI : станом на 21.06.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4765-17#Text>
6. Постанова Кабінету Міністрів України №753 «Про затвердження порядку залучення працездатних осіб до суспільно корисних робіт в умовах воєнного стану» від 13 липня 2011 року (далі – Постанова №753) : станом на 31.10.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/753-2011-%D0%BF#Text>
7. Проблеми сучасної поліцейстики : тези доп. III наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 11 трав. 2023 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внут. справ, Наук. парк «Наука та безпека». – Вінниця : ХНУВС, 2023. 208 с.

8. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64/2022 (зі змінами) / Президент України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#n2>
9. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 26 листопада 2018 р. № 393/2018 / Президент України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/2018#-Text>
10. Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19 : постанова Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zapobigannya-poshim110320rennyu-na-teritoriyi-ukrayinikoronavirusu-covid-19>
11. Габер Є. Поствірусна дипломатія: як сучасні технології та карантин змінюють міжнародні відносини. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2020/04/23/7109048/>
12. Василюк Н. Права людини і громадянина під час дії воєнного стану. Юридична клініка Національного університету ім. Ярослава Мудрого. 06.05.2022 р. URL: <http://legalclinic.nlu.edu.ua/2022/05/06/prava-lyudyny-i-gromadyanyna-pid-chas-diyi-voeyennogo-stanu/>
13. Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення профілактики коронавірусної хвороби (COVID-19) : Закон України від 4 грудня 2020 р. № 1075-IX // Уряд. кур'єр. – 2021. – № 8, 14 січня.
14. Кравченко В. Вплив пандемії COVID-19 на міжнародні відносини: ключові тенденції. URL: <http://www.polukr.net/uk/blog/2020/04/vpliv-pandemii-covid-19-namiznarodni-vidnosini/>
15. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII : станом на 16.08.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
16. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII : станом на 23.09.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>
17. Світ після пандемії – чи відбудеться «коронавірусне» перезавантаження міжнародних відносин? URL: <https://www.pic.com.ua/57212.html>
18. Тарасюк Т. Антивірусний фронт: як НАТО протистоїть коронавірусу. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2020/06/1/7110514/>
19. Schneier B. How Hackers and Spies Could Sabotage the Coronavirus Fight. URL: <https://foreignpolicy.com/2020/02/28/hackers-spies-coronavirus-espionage/>
20. Walt S. The Pandemic's 5 Silver Linings. URL: <https://foreignpolicy.com/2020/05/26/coronavirus-pandemic-silver-linings-climate-change/>
21. Дистанційне навчання: можливості та проблеми в умовах карантину / В. Ф. Завізіон [та ін.] // Мед. перспективи. – 2020. – Т. 25, N 2. – С. 4-12.
22. Україна. Верховна Рада. Про заходи протидії поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) та захисту всіх систем життєдіяльності країни від негативних наслідків пандемії та нових біологічних загроз : постанова від 20 жовтня 2020 року № 937-IX // Голос України. – 2020. – № 198, 28 жовтня. – С. 4.
23. Україна. МОЗ. Організація надання медичної допомоги хворим на коронавірусну хворобу (COVID-19) : наказ від 28.03.2020 р. № 722 // Зб. нормат.-директ. док. з охорони здоров'я. – 2020. – N 4. – С. 121-150.
24. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. : станом на 01.08.2021 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004
25. Moore S., Hill E. M., Tildesley M. J., Dyson L., Keeling M. J. Vaccination and non-pharmaceutical interventions for COVID-19: a mathematical modelling study. *The Lancet Infectious Diseases*. 2021. V 21, No 6. P. 793-802.